

HÍRMONDÓ 2024/8

Siketvakok Országos Egyesülete

Kedves Olvasók!

Hírlevelünk jelen számában bemutatkozik jelnyelvi tolmácsszolgálatunk új munkatársa, majd egy rendkívüli fotókiállításra kalauzoljuk Önöket. A hírek, érdekességek rovatunkból kiderül, hány éremmel tértek haza sportolóink az Olimpiáról. A továbbiakban megismerhetik egy édesanya történetét, aki azért küzd, hogy fia a társadalombiztosító támogatásával kaphassa meg a számára nélkülözhetetlen beszédpótló eszközt. Ezt követően megtudhatják, milyen sok életet mentett már meg eddigi működése során a Gondosóra program, illetve arra is választ kaphatnak, mit jelent az MBH Bank által kibocsátott kártyáknál a Touch Card funkció.

Jó olvasást, kellemes időtöltést kívánunk!

Taskovics Adél, szerkesztő

TARTALOM

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK.....	2
Új munkatárssal bővült egyesületünk jelnyelvi tolmácsszolgálat.....	2
Rendkívüli fotókiállításon járt a fiatalok klubja	3
HÍR, ÉRDEKESSÉG	4
Viszonyítás kérdése: Magyarország az olimpiai élmezőnyben az érmeknél!	4
A bíróság szerint alaptörvény ellenes lehet, hogy a társadalombiztosító nem ad támogatást beszédpótló eszközre	5
Gondosóra program: már több, mint 22 ezer életet mentett meg.....	8
Mastercard Touch Card funkció az MBH Banknál	8

Augusztus 20.: érdekességek a jeles napról	9
Öt rejtély és érdekesség, amit biztosan nem tudsz Szent Istvánról	11
Miről vallanak a váci múmiák?	12
Az első magyar mérnöknő Amerikában felhőkarcolókat tervezett, pedig az egyetemről elküldték volna	13
Budapest fő csomópontja egy szélhámos nevét őrzi	16
II. Erzsébet rejtjeleket küldött a táskájával – ezt jelentették a kódolt üzenetek	18
Singer lopta a varrógép ötletét	18
Hidratáló, egészséges nyári gyümölcsök.....	20
Emberek élnek a házban, amin keresztülmegy egy vonat: állítólag nem zavarja őket.....	21
Félig állat, félig növény: a „napelemmel működő csigák” hihetetlen világa.....	21
Hat érdekesség Dubairól	22
KEDVENC RECEPTJEIM	24
A HÓNAP VERSE	26

HÁZUNK TÁJÁRÓL – EGYESÜLETI HÍREK

Új munkatárssal bővült egyesületünk jelnyelvi tolmácsszolgálat

2024. július 1-től új kolléganővel bővült a SVOE Jelnyelvi Tolmácsszolgálatának csapata. Az alábbiakban az Ő rövid bemutatkozása olvasható.

„Lévai Erika vagyok, 2005 óta szabadúszó Jelnyelvi tolmácsként dolgozom. Szüleim hallássérültek voltak, ezért a jelnyelvet anyanyelvként használom. 2024 júliusa óta főállású tolmács vagyok a SVOE Tolmácsszolgálat csapatában. Mindig is segítő szakmában dolgoztam, igyekszem a tudásomat fejleszteni, bővíteni, a hallássérült, és siketvak emberek mindennapjaiban a kommunikációban segíteni”.

Rendkívüli fotókiállításon járt a fiatalok klubja

Tavasszal alakult egyesületünk új klubja, mely elsődlegesen a siketvak fiatalokat érintő témákat célozza meg. Nagy Marcell klubvezető ötlete alapján nyolc fős csapatunk július 24-én egy különleges fotókiállításra látogatott lelkes és csupaszív kísérők társaságában. Miután minden résztvevő megérkezett a Szentlélek téri találkozóhelyre, gyönyörű, nyári időben sétáltunk az Goldberger Múzeumhoz, ahol egy egyedi élményt nyújtó képbemutatót csodálhattunk meg.

A Canon Magyarország és az MVGYOSZ közös projektjeként jött létre a World Unseen (Láthatatlan Világ) nevű kiállítás, amely igyekszik mindenki számára akadálymentessé tenni a vizuális világot. Célja, hogy látó és látássérült emberekkel egyaránt megismertessen távoli kultúrákat, élővilágot, természeti és társadalmi jelenségeket. A Canon a réteges nyomtatás technológiáját alkalmazta UV-festékeket felhasználva. A festék térhálósodik a felületre kerüléskor és megkeményedik, mintha műanyag lenne. A kiállítás fotóinál maximum 55 festékréteg került egymásra, különböző mértékben, és így alakult ki a tapintható kép. A színárnyalatok különféle mennyiségű festék adagolásával különülnek el és válnak érzékelhetővé.

Összesen tíz darab fényképet lehetett megtekinteni, mind világhírű fotósok munkái. A mellettük elhelyezett QR kód beolvasásával vált elérhetővé az audionarráció, melyből megismerhettük az egyes képek mögött rejlő történetet, és természetesen az alkotások minél alaposabb tanulmányozásában az egyesület munkatársai és önkéntesei is segítettek.

Néhány képet emelnék ki, melyek nekem a leginkább felkeltették az érdeklődésemet. Az egyik a „Paralimpiai úszó” nevet kapta. Egy világhírű sportfotós munkája és egy szlovén paralimpikon szerepel rajta úszás közben. Magával ragadó volt, mind maga a sportoló ábrázolása, mind pedig, ahogy a körülötte levő víz pezsgését ki lehetett tapintani. Másik kép az „Agancskorall” egy kenti laboratóriumban készült és a trópusi korallok szaporodásának pillanatát mutatja be. Az „Orrszarvú háborúk” című fotó számomra azért volt érdekes, mert ugyan a témája drámai, az utolsó szélesszájú orrszarvút ábrázolja, miközben felfegyverzett vadőrök igyekeznek őt megvédeni. Ugyanakkor észrevettem, hogy ez a kép mind közül a legélénkebb, legvilágosabb. Gyengénlátóként elsőre csupán az élénk színeket fedeztem fel, utána, ahogy már közelebbről jobban láttam és meg is tapintottam, illetve a történetet is elolvastam, rájöttem, a kép egy szívfacsaró jelenetet mutat be.

Mindenképp említést érdemel „A jövő” nevű kép is, ami egy természetes női portré. Különlegessége, hogy egy brit siketvak fotós készítette.

Éltünk a lehetőséggel, és az időszakos fotókiállítás után megcsodáltuk a Goldberger textilipari gyűjteményt, amelyben az egész ország területéről találhatóak textilipar-történeti tárgyak. Legértékesebb darabjai a Goldberger gyárból származnak, amely 200 év működés után 1992-ben szűnt meg. Egyik épületében nyitotta meg kapuit a gyűjteményt bemutató múzeum.

Köszönjük a kísérőknek, hogy segítségükkel rengeteg élménnyel és információval gazdagodtunk.

(A beszámolót írta: Scsur Anikó)

HÍR, ÉRDEKESSÉG

Viszonyítás kérdése: Magyarország az olimpiai élmezőnyben az érmeknél!

Az olimpia kezdetén nem érkeztek olyan gyors ütemben az érmek, mint ahogyan azt sokan remélték. A napok múlásával a magyar sportolók egyre jobb teljesítményt nyújtottak, és sorra hozták a kiemelkedő eredményeket. A kiváló szereplés végül hat arany-, hét ezüst- és hat bronz-éremben mutatkozott meg. Ezzel Magyarország a 14. helyen zárta az éremtáblázatot. Ha a megszerzett érmekeket részletesebben vizsgáljuk, hazánk még jobb eredményeket tud felmutatni.

A Bild táblázatai szerint egy érem jutott átlagosan minden kilenc és fele-dik sportolóra. Ez különösen kiemelkedő teljesítmény annak fényében, hogy az országot 178 sportoló képviselte az olimpián.

Az országok népességéhez viszonyítva a harmadik helyet értük el, miután 0.51 érmet szereztünk egymillió lakosra vetítve. Ezen a listán az európai országok közül az első helyen végeztünk. Ez különösen figyelemre méltó annak ellenére, hogy a 9.6 milliós lakossággal nem tartozunk a kontinens legnépesebb országai közé. Így is sikerült olyan nemzeteket megelőznünk, mint Hollandia, Németország vagy éppen a házigazda Franciaország.

Magyarország hat arany-, hét ezüst- és hat bronzéremmel az éremtáblázat 14. helyén zárta a 2024-es párizsi olimpiát. Ez egyhelyes javítást jelent az előző tokiói olimpiához képest, noha ott egy bronzéremmel többet nyertek sportolóink.

(Forrás: *telex.hu*)

A bíróság szerint alaptörvény ellenes lehet, hogy a társadalombiztosító nem ad támogatást beszédpótló eszközre

Váratlan fordulatot vett a halmozottan sérült, hangzó beszéddel nem kommunikáló Zoltán Ágoston ügye, aki családjával még tavasszal perelte be a Nemzeti Egészségbiztosítási Alapkezelőt (NEAK), amiért nem kaptak tb-támogatást alternatív kommunikációs eszközre.

A Mozgáskorlátozottak Egyesületének Országos Szövetsége (MEOSZ) – amely az ügyben a családot képviselte – erről szóló szerdai közleményében azt írja: „a bíróság szerint alaptörvény ellenes és nemzetközi szerződésbe ütköző, hogy a beszéd fogyatékos emberek segédeszközeit nem támogatja a társadalombiztosítás”.

Ágoston túlmozgásos, halmozottan sérült, ezért sem a kezével, sem hangzó beszéddel nem tud kommunikálni. Édesanyja, Farkas Krisztina viszont évekkkel ezelőtt rájött, hogy képek, piktogramok segítségével, vagyis alternatív kommunikációs eszközökkel ki tudja magát fejezni a fia, és képes önálló döntéseket is hozni.

Farkas Krisztina áprilisban a bírósági tárgyaláson elmesélte, Ágoston 10 éves korában kezdett olyan speciális iskolába járni, ahol alternatív és augmentatív kommunikációt tanítottak fogyatékossgal élő gyerekeknek. Sokáig kinyomtatott fotók segítségével oldották meg a kommunikációt, ám ez Ágoston szókincsének növekedésével egyre problémásabbá vált, több lett a kép és a mappa. Krisztina ekkor – körülbelül 5 évvel ezelőtt – találkozott a Verbalio nevű kommunikációs szoftver fejlesztőjével, Zsombori Balázssal, akit megkért, hogy csináljon egy olyan fejlesztést, amivel Ágoston mappás jelei digitalizálhatók a Verbalioba. Zsombori ezt meg is tette, így ma már Ágoston a tablet és a Verbalio program segítségével kommunikál.

A tabletes kommunikációt úgy kell elképzelni, hogy Ágoston kerekesszéke két oldalán, a térdénél van két gomb, egy piros és egy sárga. Szintén a kerekesszékehez rögzítenek egy tabletet, amit Ágoston lát. A bal térdével, a sárga gombbal kategóriák között tud választani, hogy mi az a téma, amiről beszélni szeretne, például el tudja dönteni, hogy mit szeretne enni. A jobb térdével tud kattintani és választani, a kiválasztott képek vagy jelek megjelennek az üzenetsávban, sőt a program hangosan fel is olvassa a képek jelentését. Ágoston ennek a programnak a segítségével nemcsak eldöntendő kérdésekre tud válaszolni, kérdéseket is fel tud tenni.

Amikor a bírónő arról kérdezte az édesanyját, hogy milyen konkrét példákat tud mondani, amikor hasznát vették ennek az eszköznek, Krisztina elmesélte, az eszköz segítségével tud Ágoston döntéseket hozni arra vo-

natkozóan, hogy mit szeretne csinálni vagy enni. Azt is megmondja minden reggel pontosan, hogy milyen nap van, de afelől is szokott érdeklődni, hogy mikor jön meglátogatni őt a külön élő édesapja. Ilyenkor ki szokta választani, hogy mit szeretne csinálni az édesapjával: kimenni a pályaudvarra, vagy csak kiülni az erkélyre, nézni a 7-es buszt.

Csak hogy a tablet nagyon régi, a tabletet tartó szerkezet pedig nem működik úgy, ahogy kellene, a tárgyalás közben is többször megbillent, oda kellett fogni a kerekesszékekhez. Mindenből újat kellene beszerezni, és ez nem lenne olcsó.

A NEAK gyógyászati segédeszközöket támogató listáján viszont egy olyan eszköz sincs, amely a fogyatékossgal élők kommunikációját segítené, miközben egy halmozottan sérült, nem beszélő embernél ez a mozgásszervi kiegészítőknél is sokkal fontosabb. Mivel tehát nincs a támogatott listán alternatív kommunikációs eszköz, ezért csak egyedi méltányossági kérelemmel van esély támogatást szerezni. Farkas Krisztinának azonban hiába nyújtottak be ilyen, a NEAK elutasította őket.

A NEAK az elutasításban és a bíróságon is alapvetően két dologra hivatkozott:

- az alternatív kommunikációs eszközök nem minősülnek gyógyászati vagy orvostechnikai segédeszköznek,
- nincs a NEAK szerződésben a szoftvert, a tabletet és a tablettartót gyártó cégekkel, ennek hiányában pedig nincs lehetőség támogatásra.

A család célja a perrel az volt, hogy a NEAK helyezze hatályaon kívül Zoltán Ágostonnak kérelmének elutasítását, és a bíróság kötelezze új egyedi méltányossági eljárásra az alapkezelőt. Az ügyben júniusban született volna ítélet, de a bíróság haladékot kért, majd végül írásban küldte el a végzést a családnak és a jogi képviselőnek.

A MEOSZ a közleményében azt írja, hozzájuk hasonlóan a bíróság is úgy ítélte meg, a helyzet orvoslásra szorul, azonban ezt a jelenlegi szabályozás alapján kizárólag az Alkotmánybíróság teheti meg, tehát az ügy megy tovább a testület elé.

A bíróság visszautasította a NEAK azon érvelését is, miszerint nem minősül a tablet és az ahhoz tartozó szoftver orvostechnikai segédeszköznek. A bíróság szerint egy orvostechnikai eszköz nem attól minősül orvostechnikai eszköznek, hogy akként regisztrálták, hanem attól, hogy orvostechnikai eszközként használják.

A törvényszék a NEAK-nak azt az érvelését sem találta helytállónak, hogy a támogatáskezelő nincs szerződésben a szoftvert, a tabletet és a tablettartót gyártó cégekkel, ennek hiányában pedig nincs lehetőség támogatásra. A bíróság szerint a méltányosságból nyújtott támogatásnak éppen az a lényege, hogy azt olyan gyógyászati segédeszköz árához is

nyújtja a NEAK, amely társadalombiztosítási támogatással nem rendelhető, adott esetben gyógyászati segédeszközként eddig nem is került a támogatáskezelő látókörébe, így nyilvánvalóan olyan forgalmazó is forgalmazhatja, amelynek nincs szerződése a NEAK-kal.

A bíróság álláspontja szerint a jelenlegi szabályozás azáltal, hogy nem biztosítja a beszéd fogyatékos emberek emberi méltóságához, valamint a kommunikációhoz, a véleménynyilvánításhoz, a szociális biztonsághoz és a testi-lelki egészséghez való jogát, továbbá a hátrányos megkülönböztetés tilalmát, alaptörvény-ellenes.

A bíróság álláspontja szerint a hatályos szabályozás az alaptörvényen kívül nemzetközi szerződésbe is ütközik, mert többek között sérti a beszéd fogyatékos-sággal élő emberek diszkriminációmentes bánásmódhoz, egyenlő esélyű hozzáféréshez, rehabilitációhoz és rehabilitációhoz, valamint szó-lás és vélemény szabadsághoz való, egyezményben biztosított jogát.

Ahogy arra a bíróság is rámutatott, a gyakorlatban az AAK eszközökre méltányosságból sem lehet támogatást szerezni, ami azt eredményezi, hogy a súlyos kommunikációs zavarral, fogyatékos-sággal rendelkező emberek számára a hiányzó, kiesett vagy sérült funkció pótlására alkalmas gyógyászati segédeszközökre semmiféle támogatás nem létezik, a fogyatékos-ságukból fakadó szükségleteikhez igazodó, gyógyászati se-gédeszköznek minősülő AAK eszközökhöz méltányossági eljárás keretében sem juthatnak hozzá.

„Ezt azonban jelenleg hazai keretek között kizárólag az Alkotmánybí-róság teheti meg, ez az intézmény mondhatja ki, hogy a jelenlegi szabá-lyozás az alaptörvénybe ütközik, így a per csak azután folytatódhat, ha az Alkotmánybíróság döntött a szabályozás alaptörvénybe, illetve nem-zetközi szerződésbe ütközésének kérdéséről” – írja a MEOSZ.

Farkas Krisztina azzal kommentálta a bírósági végzést a 444-nek, hogy ez öröndetes hír, ugyanakkor nagyon meglepő is, hiszen a korábbi ilyen ügyeket a bíróság elutasította. Olyan még sose fordult elő, hogy egy ügy Alkotmánybíróság elé kerüljön. Az édesanya szerint az, hogy a bíróság kimondta, alaptörvény-ellenes, hogy a fiának nem biztosítják az eszközt, jó visszajelzés, hogy annyi éven keresztül igazuk volt azzal kapcso-latban, hogy az alternatív kommunikációs eszközök éppen olyan gyógyá-szati segédeszközök, mint egy kerekesszék.

A MEOSZ közleménye szerint amennyiben az AB úgy ítélné meg, hogy a tb-támogatás elutasításának alapjául szolgáló jogszabály alaptörvény-be ütközik, az kihatással lehet valamennyi beszéd fogyatékos-sággal érin-tett ember életére.

„Valóra válhatna – amiért a MEOSZ évek óta következetesen szót emel –, hogy a hangzó beszéd pótlását elősegítő eszközök államilag támoga-tottak és minden érintett számára biztosítottak legyenek” – írják.

(Forrás: 444.hu)

Gondosóra program:

már több, mint 22 ezer életet mentett meg

A Gondosóra program indulása óta több, mint 22 ezer életet mentett meg és 360 ezer esetben nyújtott hétköznapi segítséget – ismertette a miniszterelnök főtanácsadója közösségi oldalán.

Nyitrai Zsolt kiemelte: a diszpécserok 28 ezer órát beszéltek a felhasználókkal és 34 ezer alkalommal értesítették a kontaktszemélyeket.

„A Gondosóra legidősebb felhasználója továbbra is a 107 éves Gizi néni” – írta a főtanácsadó.

Hozzátette: a Gondosóra-szolgáltatást már applikáció is segíti. Így a hozzátartozók gyorsabban értesülhetnek arról, ha idős családtagjukkal kapcsolatban baj történik. Az ügyintézés is egyszerűbb és gyorsabb lett ezáltal. Az applikációt ez idáig több mint 30 ezren töltötték le – mondta.

Ingyenesen hívható zöldszámot hozott létre a kormány azok számára, akik még nem regisztráltak a Gondosórára, és az internet helyett inkább telefonon intéznék a regisztrációt – közölte a miniszterelnök főtanácsadója a Facebookon.

Nyitrai Zsolt a közösségi oldalára feltöltött videóban azt mondta: a zöldszám bevezetése újabb kedvezményt, támogatást és könnyítést jelent a Gondosóra életében az ingyenes applikáció után.

„Most Önön a sor! Igényelje meg az ingyenes Gondosórárt az ingyenesen hívható zöldszámon! Ne feledje: Gondosóra, segítség egy gombnyomással!” – fogalmazott a politikus. Hozzátette: a regisztráció a 06 80 804 050 számon intézhető.

(Forrás: *hirado.hu*)

Mastercard Touch Card funkció az MBH Banknál

A Touch Cardnak köszönhetően a vakok és gyengén látók a bankkártya oldalán található különböző bevágások megérintésével könnyebben beazonosíthatják bankkártyáikat. Az új, akadálymentesített kártyaszabvány a Mastercard és az Idemia közös kezdeményezésére jött létre.

Háromféle bevágás került kialakításra:

- félkör alakú a betéti kártyákhoz
- négyzetes alakú a hitelkártyákhoz
- háromszög alakú a prepaid kártyákhoz

Az MBH Bank Magyarországon elsőként vezette be ezt a kártyaszabványt. A világon jelenleg több mint 2,2 milliárd vak és gyengén látó ember él. Magyarországon több ezer vak vagy látássérült személyt tartanak számon. A banknál utóbbiaknak szeretnének segítséget nyújtani az új funkcióval rendelkező bankkártyatípusokkal.

Az MBH Bank elkötelezett amellett, hogy a hazai pénzügyi piacokon a fenntartható gazdasági működés megteremtésének kulcsfontosságú szereplője legyen. Mindennapi tevékenységükben törekednek a diszkriminációmentesség és az esélyegyenlőség megteremtésére.

A pénzügyi intézet hosszútávú célja, hogy minden lakossági betéti- és hitelkártya esetén elérhető legyen a Touch Card funkció.

Elsőként a két legnagyobb számban kibocsátott Mastercard típusú – Mastercard Standard betéti kártya, és GO! Hitelkártya – lakossági bankkártyáikon tették azt elérhetővé. A többi lakossági betéti- és hitelkártya termékekre is igyekeznek kiterjeszteni. Ennek köszönhetően a vele ellátott termékek köre tovább bővült a Mastercard Gold betéti bankkártyával, valamint partneri hitelkártyáikkal.

(Forrás: *mbhbank.hu*)

Augusztus 20.: érdekességek a jeles napról

Augusztus 20. az év 232. (szökőévben 233.) napja a Gergely-naptár szerint. Államalapító Szent István király ünnepe. Az 1938-as székesfehérvári országgyűlés határozata értelmében Magyarország nemzeti és állami ünnepe. I. István király szentté avatásának évfordulója. augusztus 20-án I. László király VII. Gergely pápa engedélyével, a magyar püspökök, apátok és előkelők jelenlétében I. István király ezüstládába zárt ereklyéit nyughelyén, a székesfehérvári bazilikában oltárra emelte. Ez I. István király szentté avatását jelentette.

Buda visszavívásának emlékére 1686-ban XI. Ince pápa katolikus ünneppé emelte Szent István napját. ekkor augusztus 16-án tartották.

1771-ben XIV. Benedek pápa csökkentette az egyházi ünnepek számát és törölte Szent István napját. Mária Terézia magyar királynő azonban 1774-ben ismét elrendelte megtartását. Ekkor azonban már nemzeti ünnepként határozta meg augusztus 20. napját.

1771-ben először Bécsbe, majd Budára vitette Szent István kézfejekelyét, a Szent Jobbot. Ezt követően évről-évre egyházi körmenetben vitték végig a városon a szent király ünnepén.

Tűzijátékot először 1927-ben láthatott az ünneplő tömeg a Gellérthegy-ről. Egy évvel később a Szabadság téren felavatták az ereklyés országzászlót.

A szocialista rendszer számára az ünnep vallási és nemzeti tartalma miatt nem volt vállalható, ezért újíttotta azt meg. Először az új kenyér ünnepének nevezték el augusztus 20-át. Ezután az új alkotmány hatályba lépését, mint új – szocialista – államalapítást, 1949. augusztus 20-ra időzítték.

Az „új kenyér ünnepe” eredetileg nem augusztus 20-án volt, és nem is 1947-48-ban találták ki. A kenyér- és gabonaünnepként ismert Szent István-napi esemény (amikor nemzetiszínű szalaggal átkötött kenyérrel köszöntik a vendéget) valójában Darányi Ignác nevéhez köthető. Az egykori földművelésügyi miniszter ugyanis a 19. század végén kirobbant aratósztrájkok megfékezése érdekében országszerte aratóünnepeket szervezett.

Az új kenyér napját a középkori Magyarországon július 15-én, az apostolok oszlása ünnepén tartották. Ekkor vitték be a kenyeret a templomba, ahol megáldották, megszentelték. Ehhez a naphoz köthető az aratási felvonulás is, amikor a kalászkoszorút vivő lányokat a többiek lovaskocsin követték. Első útjuk a templomhoz vezetett, ahol hálaimát mondtak az aratás befejezésére. Az első magyar kenyérünnepet 1937-ben, Péter-Pál napján rendezték meg Szegeden. Péter-Pál napján megcsendül a kasza. Illetve Péter-Pál másnapján, hogy pontosak legyünk, mert hisz Péter-Pál maga ünnep. De az ünnepet követő hajnalon évszázadok óta valóban percnyi pontossággal megcsendül, hibátlanul, úgy ahogy a költemények mondják.),

A második ünnepet 1941-ben, a Bácska visszacsatolása alkalmából, Szabadkán tartották. 1945 után pedig a politikai pártok mindegyike megpróbálta a rítust saját ideológiájának szolgálatába állítani, és ez a leginkább a kommunista pártnak sikerült.

A rendszerváltozással ismét felelevenedtek a régi tradíciók. 1989 óta ennek megfelelően rendezik meg a Szent Jobb-körmenetet. Szent István ünnepének igazi rehabilitációja 1991-ben történt meg. Az első szabad választáson létrejött Országgyűlés 1991. március 5-i döntése a nemzeti ünnepek – március 15., augusztus 20., október 23. – közül Szent István napját emelte a Magyar Köztársaság hivatalos állami ünnepe rangjára.

A jó házi kenyérünk készítését – mely lassú kelesztéssel készült, 4-6 kg-os, domború, nagy, majdnem félgömb alakú kenyér volt – liszt szitálással kezdték és kovászolással folytatták. A kovászolás maga is igen változatos volt. Használták az előző sütésből félretett és kiszáradt tészta-csomót; komlós korpát; különleges ízt adott az ún. párélesztő (sárgarépa, petrezselyemgyökér, vöröshagyma, zsályalevél, komlóvirág). Aromásító növények langyosra hűlt főzőlevével leöntötték a korpát, majd egy darab kovászt beledagasztottak. Ezt a napon megszáritották és ritka szövésű vászonzacskóban szellős helyen évekig is eltarthatták).

A kovászoló anyagot este langyos vízzel „felverték”, majd pár órán át hagyták erjedni. Amikor hólyagos lett – általában éjfélkor – kezdték a dagasztást; a megfelelő mennyiségű lisztből a már erjedő kovásszal, sóval, vízzel tésztát „gyúrtak”. Ezt a dagasztás nehéz munkájával egyenletesre dolgozták. Hajnalig pihenni hagyták, majd átdolgozva szakajtották, kosárba helyezték. Amíg a kenyértészta így pihent, a kemence felfűtése is megtörtént. Bevetéskor a jól megkelt, rengő kenyértészta lapátra került, féloldalt megvágták és megmosták a tetejét, majd be a kemencébe. A munka nagy volt, de az eredménye nem különben, így méltán válhatott a kenyér az életfenntartás szimbólumává. A kenyérszelés pedig szertartás, a megélhetés szimbóluma.

(Forrás: *ovonok.hu*)

Öt rejtély és érdekesség, amit biztosan nem tudsz Szent Istvánról

1. Nem tudjuk, mikor született

Valójában nem tudjuk, hogy Szent István mikor is született pontosan. Írásos emlékek három évszámot említenek: 967, 969 és 975, de az sem kizárt, hogy később, 980-ig bezáróan született. Nem csak a dátum, a helyszín sem tisztázott. Egyes források szerint Esztergomban, a mai bazilika északi tornya mellett álló Szent István protomártír-templom – amely az első templom volt ezen helyen – kápolnává átalakított szobájában látta meg a napvilágot. Más írásos emlékek szerint viszont édesapja, Géza fejedelem fehérvári palotájában született.

2. Túlélte a gyerekeit

Első magyar királyunk túlélte a gyerekeit. István 1038. augusztus 15-én halt meg, azaz hetvenéves kora körül érte a halál. Mindkét gyermeke, a korán elhunyt Ottó, valamint a vadászbalesetben halálosan megsérült Imre, azaz Emericus/Henrik hercegek is előtte távoztak az élők sorából.

3. A koponyacsontját Pannonhalmán őrzik

Szent István erősen kötődött Pannonhalmához. A Szent Márton-bazilikát apja, Géza fejedelem kezdte el építtetni, majd István fejezte be, és gyakran vendégeskedett az apátságban. A szent király koponyacsontjának darabját is itt őrzik. Az ereklye egy kettős kereszt alakú tartóban, hegyi-kristály lencsék között nyugszik. Szimbolikájában megjelenik a magyar címer hármashalma, azaz Pannónia Szent Hegyének 3 dombja. Az

ereklyetartó valójában csak két dombot formáz – a harmadik domb minden esetben az a hely, ahol az ereklyetartó áll.

Egy XVII. századi pannonhalmi hexameteres felirat erről így számol be:

„Pannoniának hármasszent halmát, magyar, itt lásd.

Mártont életében ide gyakran hozta imádság.

És István, a vezér itt rakta a hitnek alapját,

S Rómából koronánkat e helynek apát ura hozta,

Majd István ezeket jelvényül hagyta a honra,

Hogy népünkben az ősi erény s hit örökre viruljon.”

4. Eredetileg nem István volt a neve

Tény, hogy ma már mindannyian Szent Istvánként ismerjük első magyar királyunkat. Eredetileg Vajk néven látta meg a napvilágot, aminek a jelentése: hős vezér. Az István nevet a megkeresztelkedése után vette fel, mégpedig az első keresztény vértanú után.

5. Nincs másik szent korona a világon

Szent Istvánhoz szorosan kapcsolódik a Szent Korona is, amelyet legalább annyi legenda övez, mint magát a királyt. A koronát II. Szilveszter pápa isteni kinyilatkoztatás után küldte el István királynak. A koronát az 1200-as évektől tartjuk szentnek. Onnantól kezdve a magyar királyok hatalmát ettől eredeztették, és annak a hatalmát, akit nem azzal koronáztak meg, megkérdőjelezték, ingatagnak ítélték meg. A koronázási ékszer érdekessége, hogy ma sem ismerünk egyetlen más koronát sem a világon, amelyet szentként tisztelnének.

Forrás: nlc.hu

Miről vallanak a váci múmiák?

A váci Fehérek templomának felújításakor koporsókkal teli kriptára bukkantak a munkások. A szakemberek pedig a koporsókban nem csontvázakat, hanem természetes módon mumifikálódott tetemeket találtak.

A Magyar Természettudományi Múzeum őrzi az egyik legkülönlegesebb embertani leletegyüttest, a váci múmiákat. Ezeket a váci Fehérek templomának 1994-ben végzett felújítása során fedezték fel. A nagyközönség a Rejtélyek, sorsok, múmiák című kiállításon láthatta a leleteket, megismerhette sorsukat.

Pap Ildikó antropológus, a kutatócsoport vezetője az MTI-nek elmondta, hogy bár több mint 10 éve folynak vizsgálatok, de a kutatásoknak még mindig csak az elején tartanak a szakemberek. A munkában antropoló-

gusok, patológusok, radiológusok, mikrobiológusok és igazságügyi orvosok vesznek részt.

A természetes mumifikálódáshoz a helyszínen véletlenül kialakult különleges klíma vezetett. Ez a tudomány számára rendkívüli lehetőséggel szolgált, elkezdődtek a mikrobiológiai, szövettani, genetikai, antropológiai vizsgálatok. Mint az kiderült, a konzervált 265 tetem természetes úton elhunyt személyeké. Emberi beavatkozás nélkül mumifikálódtak, amit a kripta egyedülálló mikroklímája és a temetkezés módja tett lehetővé.

A kutatások eredményességéhez nagyban hozzájárul, hogy halotti anyakönyveket, végrendeleteket is találtak az elhunytakról. Így az eltemetett emberek több mint 70 százalékának ismerik a nevét, életkorát.

A váci múmiák DNS-vizsgálatának eredményeiből az is kiderült, hogy az elhunytak mintegy 70 százaléka tbc-s volt, de nem ebben a betegségben haltak meg mindannyian. A kutatóknak azt is sikerült kimutatni, hogy milyen volt a betegséget okozó baktérium 200 évvel ezelőtt.

A Magyar Televízió 50 perces dokumentumfilmje egy éven át kísérte figyelemmel a több tudományterületet érintő kutatások egy szeletét. A filmben például arcreekonstrukció segítségével mutatják be, hogyan nézhetek ki a 18. század elején élt váci emberek. A módszerrel olyan köztisztviselőben álló személyek arcát elevenítették meg, akik valaha jelentős szerepet játszottak a kisváros életében, mint például Fischer Antal borbély-sebész, Würth Ferenc kanonok, vagy Simon Antal pap-tanár.

(Forrás: *mult-kor.hu*)

Az első magyar mérnöknő Amerikában felhőkarcolókat tervezett, pedig az egyetemről elküldték volna

Pécsi Eszter a XX. századi modern építészet meghatározó alkotója volt. 1920-ban első nőként diplomázott a Műegyetemen. Hozzá hasonló úttörő nőtársaival létrehozta a két világháború között a Dolgozó Nők Egyesületét. Ekkor nyilatkozta: „Nemcsak a gyerek az álmom, hidakat, vasutakat, országutakat szeretnék teremteni.”

Kora legkitűnőbb építészeivel dolgozott együtt. Karizmatikus asszonyként férjével igazi álompárt alkottak.

Pécsi Eszter, született Pollák Eszter, nem tudni, mikor és miért hagyta el a Pollák vezetéknevet. Az viszont biztos, hogy Kecskeméten, 1898. március 8-án anyakönyvezték. Hétgyermekes családba született, nehéz anyagi körülmények közé. Kereskedő szülei a család minden erőforrását a gyermekek taníttatására fordították. Így történhetett, hogy Eszter 1915-

ben a berlin-charlottenburgi Technische Hochschule (vagyis Műszaki Főiskola, ma Berliini Műszaki Egyetem) tanulója lett.

1918 decemberében aztán a Budapesti Műszaki és Gazdaságtudományi Egyetem elődje, a Királyi József Műegyetem végre engedélyezte diáklányoknak is a felvételt. Így Pécsi Eszter 1919-ben hazaköltözött, hogy itthon fejezhesse be tanulmányait. 1920. március 8-án, éppen a 22. születésnapján kapta meg a diplomáját. Ezzel ő lett az első itthon diplomát szerzett magyar mérnöknő.

„Az egyetemet Berlinben végeztem. Egyik professzorom arra igyekezett, hogy elriasszon: »Miért akar mérnök lenni? Nem leányoknak való az! Kormos lesz az orra!« De ez az aggodalom nem tartott vissza! Berlinben egyetlen női hallgató voltam a vasbetonszakmán. (...) Mikor kikerültem idegenbe, még nem voltam tizennyolc éves. Berliini diákéveim mindazonáltal életem legderűsebb, legszebb éveit. Négy magyar leánnyal laktam együtt. (...) Nagyon vidáman éltünk a barátnőimmel. Ismerőseink sokszor bosszantottak, hogy már az utcákon tudják, otthon vagyunk-e vagy sem. Mert ha otthon voltunk, ugyancsak nagy lármát csaptunk. Sokat tréfáltunk, nevetgélünk.” (Magyar Lányok, 1934. július)

Tanulmányai után egyből egy mérnökirodában kezdte pályafutását, ahol hamarosan már vezető tervezőként dolgozott. Munkái közt szerepeltek például az olimpiai bajnok Hajós Alfréd által tervezett, akkoriban Európa legnagyobbjának számító, margitszigeti fedett uszoda háromcsuklós vasbeton ívei. De dolgozott a kor legmodernebb egészségügyi beruházásában is. Ő tervezte Budapest első vasszerkezetű magasházát, a Fiumei úti baleseti kórház szerkezetét.

1930-ban önálló irodát alapított, és statikusként a kor számos kitűnő építészével dolgozott együtt. Ekkor készítette a Kútvolgyi úti kórház, több üzemi épület és számos modern villa szerkezeti terveit.

1945-ben Budapest bombasérült épületeinek vizsgálatát látta el önzetlenül, díjazás nélkül. Több mint száz bérház emeleit járta végig, a Rákóczi út 30. szám alatti épülettömböt gyors mérnöki beavatkozása mentette meg a lerombolástól, amit a kerületi hivatal már elrendelt. A Nemzeti Színház megrokkadt tetőzetének megerősítő munkáit is ő irányította. Ezért a díszbemutatót megelőző ünnepélyen az igazgató, Major Tamás a színpadon emléklakettet adott át neki.

Nem sokkal a diploma megszerzése után, 1922-ben házasodott össze Fischer Józseffel, akivel közösen dolgoztak építészeti irodájukban.

A házaspárnak két fia született, akik szintén építészek lettek. Egy 1938-ban készült interjúban a szakmájában híresen precíznek mondott Pécsi Eszter így nyilatkozik a korabeli munka-család egyensúlyteremtés kísérletéről:

„Amint megcsináltam a számításokat, elkészítettem a részletterveket, és a munka megkezdődik, állandó ellenőrzést gyakorolok, és így bizony

időm java részét az épületeken és kis sportkocsimban töltöm. Imádom az autóvezetést. Elszáguldani kisebb-nagyobb vasbeton gyermekeim mellett, amelyek a város minden részén akadnak, de legjobban szeretek hazamenni a fiaimhoz, hogy megcsináljuk a matematikaleckét, vagy átvegyük a latin konjugációkat. [...] Azért, mert egy ember véletlenül nőnek születik, éppen úgy kell dolgoznia, mintha férfisorsot szánt volna neki az élet. [...] Az uram építész, és nagyon gyakran dolgozunk együtt. Szeretek vele dolgozni, mindig megértjük egymást.”

Saját irodáját 1948-ban be kellett zárnia. Így a rá következő évtől a Kohó- és Gépipari Minisztérium Tervező Irodájának (KGMTI) munkatársa, majd statikus főmérnöke lett.

1957-ben elbocsátották állásából, valószínűleg férje politikai érintettsége miatt. A házaspár először Bécsbe emigrált. Egy évre rá, férjét hátrahagyva, Pécsi Eszter a már 10 éve az Amerikai Egyesült Államokban élő egyik fiához költözött. Itt nem fogadták el az asszony magyar oklevelét, így 58 évesen ismét lediplomázott.

New Yorkban élt és jelentős feladatokat kapott a mérnökirodákban, ahol dolgozott. Ő készítette a statikai terveket a New York-i Hotel Americana (az akkori legmagasabb felhőkarcoló épület) és a Columbia Egyetem két toronyháza esetében.

A családjában közismert volt félelmetes memóriája: a legenda szerint a kedvenc szerzője, Goethe műveit kívülről tudta. Bárhol felütötték a könyveit, ő tudta folytatni az idézetet. Munkájában a tökéletességre törekedett. Mondása szerint „Nő nem véthet hibát.” Ő maga járt ki az építkezésekre, hogy személyesen győződjön meg róla, a kivitelezők betartják az előírásait. Ezt a szokását időskorában is megtartotta. 70 évesen is megmászta az állványzatokat. A fáma szerint egy ilyen alkalommal kihívták rá a rendőrséget, mivel azt hitték, a felfelé mászó idős, törékeny asszony öngyilkos akar lenni.

Férje, aki 1956-ban Nagy Imre egyik minisztere volt, 1958-ban politikai okokból állását veszítette. 1964-ben követte Esztert az Egyesült Államokba. Ő ápolta, amikor Pécsi Eszter 1970-ben súlyos agyvérzés miatt megbénult. 1975. május 4-én New Yorkban hunyt el. Hamvait hazahozták, és a Farkasréti temetőben helyezték örök nyugalomra.

(Forrás: *divany.hu*)

Budapest fő csomópontja egy szélhámos nevét őrzi

A címjegyzékben az Astoria nem létezik, mégis ez Budapest egyik legfontosabb kereszteződése.

A Belváros korabeli határán, a Hatvani kapu környékén mindig is pezsgett az élet. A városfal lebontásával indult meg a térség máig ható fejlődése.

„Astoria. Ez a szó több mint egy fél évszázadon át keveset mondott a legtöbb magyarnak. Hosszú ideig csak egy volt a sok pesti szállodanév közül. Máról holnapra közismert és közhasználatú lett. Akkor, amikor az ekkoriban elkészült első gyalogos-aluljáró, majd az új földalatti villamosvonal egyik megállója a közelében levő szállóról az Astoria nevet kapta. Ahogy évről évre növekedett Budapest forgalma, úgy vált egyre ismeretebbé a neve. Ez az egyetlen teljességgel idegen elnevezés az akkori új földalatti megállóhelyei sorában, érdemes tehát kissé utánanézni, hogyan is került nyelvünkbe.” Így kezdi hosszabb lélegzetvételű ismeretterjesztő tanulmányát Ország László a Magyar Nyelvőr hasábjain 1972-ben, ezért érdemes egy kicsit elidőzni a szokatlan név magyarázatán.

Az 1763-ban a német Walldorfban született John Jacob Astor huszonegy éves korában vándorolt ki az Egyesült Államokba szerencsét próbálni. A szülőhazájában még szegény henteslegény az Újvilágban prémkereskedelemmel és telekspekulációval hatalmas vagyonra tett szert. Egyes krónikák szerint ő lett az első igazi dollármilliomos, igaz, ennek eléréséhez valószínűleg nem riadt vissza az erőszaktól és a csalástól sem. Astor a 19. század első éveire lényegében uralta Észak-Amerika szőrmemonopóliumát. Az ebből szerzett vagyonából újabb befektetések után nézett, s New Yorkban kezdett különböző telkeket vásárolni. Az 1830-as évek elején, jól megérezte az idők szelét, eladta a szőrmeipari részesedéseit. Minden vagyonát az ingatlanvásárlásba fektette. Mire 1848-ra meghalt, hatalmas vagyont és máig tekintélyes dinasztiát hagyott maga után.

Családnevét három amerikai kisváros is felvette, az elnevezésekben az „ia” végződéssel. Később a leszármazottai is a családnevet viselő szállodák építésébe kezdtek New York-szerte.

1897-ben létrejött a világ akkori legnagyobb szállodája, amely kifejezetten a társadalmi elit számára kínálta elegáns szolgáltatásait. Az építetői mindig ügyeltek arra, hogy a név világszerte mindenhol egyet jelentsen a kiemelt eleganciával, kényelemmel.

Mikorra érkezett hazánkba is, az Astoria presztízsértékű fogalomává vált. Budapesten 1912-ben kezdődött meg a város legelegánsabb szállodájának megépítése. Akkoriban ez volt a város egyik legforgalmasabb csomópontja. A szemben lévő sarkon állt az akkori Nemzeti Színház, és

pár száz méterrel odébb a Nemzeti Múzeum. Az Astoria szálló 1914. március 14-én nyitotta meg kapuit.

Az első igazgatója az a Gellér Mihály lett, aki korábban New York-ban a híres Astor szállodalánc egyik hoteljának vezetője is volt. Ő keresztelte el ennek nyomán a budapesti szállodát. Az Astoria szálló a XX. századi magyar történelemben számos alkalommal játszott fontos szerepet. Az őszirozsás forradalom idején itt lakott Károlyi Mihály és Andrássy Katinka, sőt itt székelt a Nemzeti Tanács is. Nem sokkal később már a Tanácsköztársaság direktóriuma intézkedett innen. A második világháború végén a Gestapo budapesti főhadiszállása lett, majd az amerikai katonák és missziósok szállását biztosította.

1956-ban a hotel előtti kereszteződésben zajlott le az a jelenet, amit sokan a forradalom győzelmének hittek. Egy szovjet tankoszlopot egy időre sikerült átállítani a felkelők oldalára.

Az Astorián kapott helyet az első budapesti gyalogos aluljáró is. 1963 november 30-án adták át a forgalomnak. Építésére az új Erzsébet-híd és az új metró miatt volt szükség. Érdekesség, hogy a munkálatok alatt a felszínen tovább zajlott a forgalom. Az építési gödröt a villamossínek megkerülték, a közúti forgalom pedig egy erre az alkalomra a Zagyva folyóról Budapestre szállított, 35 méteres hídon át haladt.

Az 1914-ben megnyílt Astoria Hikisch Rezső és Ágoston Emil közös terve alapján épült. Az elegáns, csupa üveg kirakatsorával kinyílik, a járókelők azon bepillantva csodálhatták a gazdag kialakítású belső teret, a hamar híressé vált kávézót és éttermet.

Az Astoria térségét mindig meghatározta annak közlekedési szerepe is. Eleinte az Országúton, majd a Kerepesi úton is lóvasút, később villamos közlekedett. Az Erzsébet híd megépültével és a Kossuth Lajos utca kiszélesítésével Buda felé is megindult a forgalom.

A két világháború közötti közlekedésfejlesztési elképzelésekben az Astoria kiemelt szerepet kapott volna. Volt olyan elképzelés, amely a villamosvonalakhoz hasonlóan egy földalattivasút-kereszteződést vizionált a tér alá. Az 1950-ben elhatározott kelet–nyugati metróvonal tervében azonban egy ideig nem szerepelt az Astoria alatti állomás. A Deák Ferenc és a Blaha Lujza teret közbülső állomás nélkül kötötték volna össze. Az 1960-as években újrainduló metróberuházás már számolt az Astoriával. Ehhez 1963-ban el is kezdődött az aluljáró építése. A felszíni forgalom elterelésére még egy hidat is idetelepítettek a Zagyva folyóról. Még ugyanazon év decemberében, kilenc hónappal a tervezett határidő előtt átadták az „ország első korszerű aluljáróját”, amihez csak évekkel később, 1970-ben kapcsolódott a metrólejárát. Az időzítést az is indokolta, hogy 1964-re végre elkészült az új Erzsébet híd. Ez a kiszélesített Hegyalja úton és az átalakuló BAH csomóponton keresztül közvetlen kapcsolatot teremtett Buda és az épülő nyugati, délnyugati autópályák

felé. A motorizációt erősítendő – és a párhuzamos közlekedést csökken-
tendő – 1972-ben leállt a villamosforgalom a Kossuth Lajos utcában és a
Rákóczi úton. Innentől már csak a kiskörúti villamos halad át az Astorián.
Az autóforgalom megszelídítése azóta is állandó szélmalomharcot jelent
a városnak és a közlekedési szakembereknek. A legutolsó apró, mégis
fontos lépésként nemrégiben elkészült az utolsó felszíni, akadálymentes
átkelési kapcsolat is a Rákóczi út elején kialakított zebrával.

(Forrás: *index.hu*)

II. Erzsébet rejtjeleket küldött a táskájával – ezt jelentették a kódolt üzenetek

A néhai II. Erzsébet királynő mindig is híres volt csavaros észjárásáról. E
tekintetben pedig a divat terén sem hazudtolta meg önmagát. A két évvel
ezelőtt, szeptember 8-án elhalálozott uralkodó rendszeresen kitűnt szí-
nes és elegáns kosztümjeivel, kalapjaival és kiegészítőivel. Ám ezek a
darabok nemcsak stílusosak, de a királynő számára praktikusak is vol-
tak.

II. Erzsébet ugyanis a stílusérzékét használta a rejtett kommunikációra,
hogy észrevétlenül üzenhessen a személyzetének.

Ha a királynő a táskáját az egyik kezéből a másikba rakta, az azt jelen-
tette, hogy készen áll a beszélgetésre. Amikor pedig be akarta fejezni az
eszmecserét, az asztalra tette a kiegészítőt. Ezzel jelezte, hogy a kö-
vetkező öt percben távozni szeretne. A táskáin kívül az ékszerei is fontos
rejtjeleket hordoztak. Ha például gyorsan el akart menekülni egy szituá-
cióból, csavargatni kezdte a jegygyűrűjét.

(Forrás: *velvet.hu*)

Singer lopta a varrógép ötletét

Az ipari forradalom egyik legfőbb mozgatórugója a gépesítés volt, egye-
bek mellett a szövőgépek feltalálása és elterjedése. Azonban az elké-
szült anyagból még sokáig kézzel kellett ruhát varrni. A varrás aprólékos
műveletének automatizálására csak a 19. század közepén született
megfelelő megoldás.

Isaac Merritt Singer neve a magyar köznyelvben is összefonódott a
varrógéppel. Nem csoda, ha világszerte sokan a szerkezet feltalálójaként

is tisztelik. Ahogy azt megszokhattuk, a valódi történet ennél jóval bonyolultabb.

A 19. század első felében sokan kísérleteztek a varrás gépesítésével. Közülük először egy francia szabó, Bartholomew Thimmonier használt műhelyében ilyen szerkezeteket. Tette ezt annak érdekében, hogy a francia hadsereg egyenruháit kellő gyorsasággal tudja előállítani. Az ő megoldása azonban nem terjedt el, ráadásul üzeme is a gépromboló ludíták áldozata lett.

Az első, szintén korábbi megoldásokat tökéletesítő, szabadalmaztatott varrógép egy Elias Howe nevű feltaláló 1845-ös munkája volt. Az ő legnagyobb újítása a vízszintesből függőleges helyzetűre állított tű bevezetése volt. Az ő gépe sem működött igazán megbízhatóan.

A képbe ekkor jött be Singer, akinek jó érzéke volt a különböző masinákhoz. Egy kőbányákban használatos fúrót például szabadalmaztatott is, de az ebből származó pénzt egy színitársulatba fektette. Ebben maga is fellépett, Isaac Merritt néven. Ez a vállalkozás nem hozott sikert, így Singer kénytelen volt egy gépek javításával foglalkozó bostoni boltban munkát vállalni.

Főnöke megbízta, hogy javítson meg egy Howe elvei alapján készült varrógépet. Ő viszont ennél többet tett: módosította a szerkezetet. Ő volt az, aki a folyamatos és egyenletes munkát lehetővé tevő pedálhajtással látta el a gépet. Emellett a korábbi görbe tű helyett ő szerelt be először egyenes tűt a szerkezetbe. Összességében a változtatásokkal egy sokkal egyszerűbben, gyorsabban használható varrógép született. Singer 1851 augusztusában szabadalmaztatta is a saját változatát.

Főnöke, Orson C. Phelps tőkéjét felhasználva a Singer varrógépek világhódító útra indultak. Az 1860-as években már Európában is ezerszámra gyártották őket. Singer dúsgazdag lett, hatlovas hintóval járt-kelt New York utcáin. Villájában saját színpadot is építtetett magának – közben 18 gyermeket nemzett összesen legalább négy nőnek.

Howe persze úgy érezte, hogy ez az élet neki járt volna. Pert is indított szabadalmi jogainak érvényesítésére. A bíróság az ő javára döntött 1855-ben, így a dicsőség helyett legalább a vagyonban osztozhatott Singerral. 1867-es haláláig ő is dúskált a pénzben.

Singer 1875-ben halt meg. Az általa világszerte elterjesztett varrógép pedig lehetővé tette a ruhák tömegtermelését, ezzel a divatipart is elindítva hódító útján.

(Forrás: *index.hu*)

Hidratáló, egészséges nyári gyümölcsök

Nyáron kiemelten fontos a hidratáció. Különösen érvényes ez az idősebb személyekre. Velük ugyanis gyakrabban előfordulhat, hogy elfelejtenek inni.

A víz a legjobb szomjoltó. Emellett számos olyan gyümölcs van a paletán, amelyek nagyon sok vizet tartalmaznak. Fogyasztásukkal megakadályozható a dehidratáció. Tápanyagokat, vitaminokat és ásványi anyagokat is tartalmaznak, így az egészségünkkel is jót teszünk, ha rendszeresen fogyasztjuk őket.

Az egyik legegészségesebb nyári gyümölcs nem más, mint a görögdinnye, amelynek több mint 90 százaléka víz. Olyan tápanyagokban is rendkívül gazdag, mint a C- vagy a B6-vitamin, illetve a kálium. Ezek nagyon hatásosak a vérnyomás szabályozásában, a szem egészségének megóvásában. Az olyan nyári betegségeket is távol tarthatják tőlünk, mint a köhögés vagy a megfázás.

Ma már a papaja és a mangó sem elérhetetlen. A zöldségesek standjain mindenféle egzotikus gyümölccsel is találkozhatunk. A papaja leginkább A- és C-vitaminban, illetve fitokemikáliákban gazdag. Javítja a gyomor és a bélrendszer egészségét. Rengeteg féle emésztési zavar esetén hatásos, például a puffadás ellen is bevethető.

A mangó sok rostot tartalmaz és káliumban is gazdag, így a nagy melegben hasznunkra lehet. Kiemelt szerepet játszik a vérnyomás szabályozásában. Sárga színét egy pigment adja, amely a nap káros sugaraitól védheti meg a szemünket.

Nyár végén érik a szilva, amely szintén nagyon egészséges. Hazánkban is érik, így a piacokon könnyen elérhető. Nagyon sok vitamint, ásványi anyagot és rostot tartalmaz. Kimondottan gazdag C-, K- és B-vitaminban, de magnéziumban, cinkben, foszforban, kalciumban és káliumban is bővelkedik. Magas rosttartalma miatt jól tesz az emésztésünknek.

A nyár egyik kedvenc gyümölcse a szamóca. Igazi szomjoltó is lehet, hiszen nagy százalékban tartalmaz vizet. Ezen kívül sok C-vitamin és vas is van benne, amelyek támogatják az immunrendszert. Mivel alacsony a kalóriatartalma, így bátran fogyaszthatjuk.

A szeder egy vitamin- és ásványianyag-bomba. Nagy mennyiségben tartalmaz vasat és folsavat. Lédús, ezért hozzájárul a dehidratáció megelőzéséhez. Ez a gyümölcs vízajtó hatású, és segít megtisztítani a vért.

(Forrás: ggyogyszernelkul.com)

Emberek élnek a házban, amin keresztülmegy egy vonat: állítólag nem zavarja őket

A kínai Csungking városában 2005 óta működik egy gyorsvasút, ami egyáltalán nem mondható hétköznapiinak. Útvonala nagyon változatos. Nemcsak városi környezeten halad át, hanem a természetben, egy folyó mentén és a hegyvidéken is.

Ráadásul a 2-es vonal egyik megállója egy 19 emeletes lakóház kellős közepén van. A vonat ugyanis keresztülmegy rajta.

A Liziba nevű állomás a hatodik és a nyolcadik emelet között kapott helyet. Speciális zajvédelmi rendszerrel látták el, hogy az ott élők a lehető legkevesebbet érzékeljék a szerelvény által keltett robajból. A kínai állami médiában nyilatkozó lakók szerint nincs okuk panaszra, nem zavarók számukra a körülmények.

A zaj- és rázkódásmentesség állítólag azért lehetséges a házban, mert az állomást nem utólag vájták bele. Az épülettel együtt készült. A szerkezetet eleve úgy tervezték meg, hogy azon átmegy majd a vonat.

(Forrás: *femina.hu*)

Félig állat, félig növény: a „napelemmel működő csigák” hihetetlen világa

A tengeri csigák között akad néhány különleges faj. Ezeknek klorofill található a testében, ennek segítségével átalakítják a napfényt fotoszintézissel energiává, akárcsak a növények. Azonban ezek az élőlények nem klorofillal születnek. A zöld színanyagot úgy szerzik, hogy rengeteg zöldséget megesznek. Ahelyett, hogy megemésztenék a táplálékot, mint az állatok, megszerzik a klorofillt az algákból, és beépítik azt a saját sejtjeikbe, ezt követően egyszerűen csak sütkezniük kell a napon. Ezért napenergiával működő tengeri csigaként is hivatkoznak rájuk, de nedvzívó tengeri csigáknak is nevezik őket. Mindezt azért, mert szó szerint úgy viselkednek, mintha szívószállal kiszívnák az algákból a zöld színanyagot.

Az egyik legjobb példa erre az *Elysia chlorotica* nevű puhatestű. Leginkább a sós mocsarakban, sekély patakokban találjuk, az USA keleti partjai mentén, de akár Kanadában is.

A fiatal *Elysia chlorotica* vöröses vagy zöldes színű. Amikor táplálkozni kezd és megszerzi a klorofillt, élénkzölddé válik. A zöld szín segít abban is, hogy álcázza magát a ragadozók elől, mivel nincs védőháza. Az alga-sejtekből nyert zöld színtestekkel a csiga képes a tenger zöld vizében el-

bújni, a szín növeli a túlélési esélyeit. Minél kevesebb energiát fordít az olyan tevékenységekre, mint a táplálékkeresés, annál több marad a „fontosabb” dolgokra. Az *Elysia chlorotica* akár egy évig is képes a fotoszintézisből megélni.

A kloroplaszt csupán csak egy része annak a rendszernek, ami képes a napfényt energiává alakítani. Pusztán ennek birtoklása a megfelelő génnek nélkül még nem lenne elegendő. Az *Elysia chlorotica* azonban nem csak elcseni az alga klorofillját, de a génjét is ellopja, és azt képes a saját DNS-ébe építeni. Ez egy egészen lenyűgöző és ritka jelenség a horizontális géntranszfer.

A *Costasiella kuroshimae* egy másik tengeri csigafaj, hasonló viselkedéssel. Ez a japán Ryukyu-szigeteken él.

(Forrás: *termeszeti.hu*)

Hat érdekesség Dubairól

Dubairól feltehetőleg mindenkinek a modern, monumentális épületek, a luxus és a világcsúcsok sokasága jut eszébe. Rendben, de hogyan jutott el idáig?

A város egy kis halászfaluból lett a világ egyik leglátogatottabb és legmodernebb turistaparadicsoma. Ráadásul ez az Egyesült Arab Emírségek legnépesebb városa is egyben.

Dubai életében nagy szerepet játszott a legutóbbi dinasztiaaváltás. Éppígy fontos mérföldkő volt az Egyesült Arab Emírségek megalakulása, és az 1960-as években az első olajmezők felfedezése is. Valójában ezeknek köszönhetően kezdődött meg a város modern történelme.

Ezúttal mutatunk néhány érdekességet, amit Dubai a világ legnagyobb bevásárlóközpontján, legnagyobb mesterséges szigetén és legmagasabb épületén kívül még tartogat!

1. Miért pont „Burj Khalifa”?

A világ legmagasabb tornyát a tervek szerint Burj Dubainak nevezték volna el. Ezzel is hirdetni akarták Dubai nagyságát és pompáját. Azonban a 2008-as világválság idején a hitelező dubai bankok visszavonták az anyagi támogatást. Így Abu Dhabi uralkodójától, Khalifa Bin Zayed Al Nahyan sejtől kellett kölcsönt kérni az épület befejezéséhez. Ennek – mint láthatjuk – nagy ára volt. A gazdag szomszéd segítségéért cserébe elvárta, hogy a torony elnevezése tartalmazza az ő nevét, így lett Burj Khalifa.

2. Luxusautók

Dubaiban természetes, hogy az utcákon sétálva sorra drágábbnál drágább luxusautókkal találkozhatunk. Ami még ennél is tovább fokozza a fényűző képet a városról, hogy Dubai rendőrségének egyetlen autója többbe kerül, mint a legdrágább amerikai főiskola tandíja. Olyan márkák legújabb modelljeivel büszkélkednek, mint a Lamborghini, Ferrari, Bentley vagy Aston Martin.

Dubaiban mindössze 13 regisztrált autó közlekedett 1968-ban az utakon. A gyors és hatalmas változást szemlélteti az is, hogy mára ez a szám milliós nagyságrendűvé változott.

3. Arany ATM

Jól ismerjük az időnként életmentő szerepet betöltő étel-, vagy italautomatákat. Emellett vannak már ékszereket vagy könyveket kibocsátó változatok is. A világ első arany automatáját – kivételesen – nem Dubai városa üzemelte be, de nyilvánvalóan az elsők között szerepelt a beszerzésében. Ez itt teljesen természetes, hiszen a bazársorok is aranyrudaktól pompáznak, és még az aranyporos kávé sem túlzás a gazdag helyiek körében.

Egy ilyen automatából 24 karátos, 10 grammos aranylemezeket vehetünk. Ezekhez lenyomatot is választhatunk, de nagyobbakat is kaphatunk a pénzünkért. Az ATM persze 0-24 órában működik, és a napi árfolyamot folyamatosan figyeli. Így akár éjjel háromkor is lerohanhatunk egy automatához, ha éppen aranyra lenne szükségünk.

4. Népeesség

Dubai lakóinak száma természetesen egyenes arányban nőtt a város fejlődésével. Sokszínűségét bizonyítja az a tény is, hogy lakosságának csupán 15%-a emirátusi. A helyiek 85%-a bevándorló, vagyis külföldi. A jelenség egyik legfőbb oka, hogy Dubai építészeti remekműveinek többségét Indiából, Pakisztánból és Bangladesből érkező építőmunkások alkották. Ennek eredményeként letelepedtek és ma a város lakosságának több mint 50%-át teszik ki.

Dubai lakossága mára meghaladta a 3 millió főt. A turisták száma évente akár 14 milliónál is nagyobb lehet.

5. Boldogság

Az Egyesült Arab Emírségek különösen fontosnak tartja, hogy nemzete egészségesen és boldogan éljen – legalábbis az emirátus őslakosai. Hihetetlennek tűnhet, de a kormány boldogságért felelős minisztert nevezett ki. Ez, valljuk be, jó néhány országra ráférne! Mivel fokozottan szem

előtt akarják tartani az emberek hogylétét, így bevezették a saját „boldogság indexüket” is.

A boldogság ma már nemzeti, politikai célkitűzésnek számít Dubaiban. Éppen ezért, a kormány intézkedései és a különböző szolgáltatások minősége kapcsán adatokat gyűjtenek az emberek véleményéről. Ezzel figyelnek arra, hogy azok hogyan befolyásolják a lakosok elégedettségét.

6. Közterület

Dubai sok tekintetben nagyon modern, nyitott felfogású és liberális várossá vált az elmúlt évtizedek alatt. Van azonban néhány vallási és kulturális hagyomány, amit jobban teszi, ha betart az ideérkező turista.

A város utcáin tanácsos mellőzni a csókot vagy az intimitás bármilyen túlzott kifejezését, hiszen a rendőrök simán megbüntethetnek érte. A közterületen való étkezés amúgy sem túl illendő, de a Ramadán időszakában a turisták számára is egyértelműen tiltott. Éppígy az ivás és a dohányzás is. Nem utolsó sorban, az erre külön kijelölt éttermeken vagy szórakozóhelyeken kívül, Dubaiban tilos az alkoholfogyasztás.

(Forrás: bestexotic.blog.hu)

KEDVENC RECEPTJEIM

Következő kedvenc receptemben azt ismertetem, miként lehet eltenni friss gyümölcsöt télire.

Hozzávalók:

- gyümölcs (amennyit rászánunk);
- kb. 2 kg gyümölcshez 5-6 üres üvegre lesz szükségünk, 7-8 dl űrtartalommal, csavaros tetővel;
- 1 csomag méretre vágott celofán;
- egy vagy két evőkanál cukor vagy édesítő (a gyümölcs fajtájától, édességétől függően);
- nátrium-benzoát/szalicil

Elkészítése:

A gyümölcsöt jó alaposan megmossuk, átvizsgáljuk. Azt, ami rossz, hibás, kiszedjük belőle.

A gyümölcsöt az alaposan kimosott üvegekbe tesszük. Ezt követően minden üveg tartalmára rátesszük a cukrot vagy édesítőszert, illetve a csipetnyi/egy késhegynyi tartósítószert.

Öntsük fel annyi vízzel, hogy a gyümölcsöt ellepje, de a kupaknak és a celofánnak maradjon hely! A cukor hozzáadásán kívül egyéb módokon is ízesíthetjük. Ez attól függ, hogy milyen gyümölcsöt teszünk el.

Ha feltöltöttük vízzel, rátesszük a méretre vágott celofánt úgy, hogy körben mindenütt kellőképp lelógjon. Fontos, hogy rá tudjuk tenni a csavaros tetőt, amit előre kifőzünk sima vízben. Jó alaposan húzzuk meg a tetejét!

Ezt a műveletet minden egyes üveggel végre kell hajtani!

- Fogunk egy nagy lábost, akkorát, amekkorába az üvegeink beleférnek. Az edény alját vastagon kibéleljük újságpapírral. Az üvegeket egyesével szintén becsavarjuk újságpapírba, majd szépen, sorban a lábosba tesszük. Annyi vizet töltünk bele, hogy az üvegeket a csavaros tető alatti részig ellepje!
- Helyezzük rá a nagy edényre a tetejét, majd az egészet tegyük a közepes lángra beállított tűzhelyre!
- Megvárjuk, hogy felforrjon, jó alaposan rotyogjon. Mikor elkezd rotyogni, kb. öt percre még forraljuk.
- A forralás után zárjuk le a tűzhelyt!, – a befőttünket viszont hagyjuk ott, ahol főztük. Ahogy a tűzhely kihűl alatta, abbahagyja a rotyogást. Általában másnapra szokott teljesen kihűlni, ekkor vegyük ki az újságpapírból az üvegeket, és alaposan törölgezzük le őket!
- Ezt követően a helyükre rakhatjuk a végeredményt, amit majd a téli időszakban jóízűen elfogyaszthatunk.

Jó étvágyat kívánok hozzá!

Egy praktikus jótanács:

Az újságpapírt kiválthatjuk ronggyal is –, ehhez elég kibélelni vele az edény alját. Az üvegeket ebben az esetben nem kell becsavarni semmi-be. Az üvegek tetejére tegyünk nedves ruhát, majd így fedjük le.

A HÓNAP VERSE

Tóth Enikő (Enci): Egy ezredév ünnepe

Fényes a reggel, libben a zászló,
városi utcán él a tömeg,
új a kenyér, meg a torta kiváló,
szép Duna parton a régi kövek,
vízen a fény jár, álma a régi,
múltat idézi a homlokokon,
gyermeki szemnek a kékje, mi égi,
lopva mereng el a holnapokon!

Már ezer éve hitben a nemzet,
ünnepe újra meg újra dalol,
néha magának a titka felelget,
szép anyanyelve mi jár valahol,
s bárhol is élnél távoli tájon,
jelt ad a szó meg a kincs, mi magyar,
nemzeted érzed, így sose fájjon,
az, ami máshol néha zavar!

S eljön az este, égre tekintve,
várod a fény sugarát, a csodát,
régi meséivel színe behintse,
emberek fáradt szembogarát,
ünnep az égen, isteni lánggal,
földre hajolva megérik a dal,
összeköt, éled a nemzeti láncsal,
öntudatod: mi örökre magyar!

Siketvakok Országos Egyesülete
Hungarian Deafblind Association

Székhely: 1146 Budapest, Ajtósi Dürer sor 39.
Levelezési cím: 1089 Budapest, Korányi Sándor u. 30.
Telefon: 06-1/209-5829
E-mail: siketvak@siketvak.hu
Adószám: 18061031-1-42

Összeállította, szerkesztette: Taskovics Adél